

บทที่ 4

รูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความวิา เหว่

สถานการณ์แวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตประจำวัน

รูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของคนเราแตกต่างกันไปตามลักษณะสถานการณ์แวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตประจำวัน สำหรับลูกเรือประมงที่ออกทะเลได้ใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมบนเรือโชคเบญจา 3 ซึ่งเป็นเรือที่ทำการประมงประเภทอวนล้อม (Purse seiner) ที่มีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับเรือประมงของไทยโดยทั่วไป คือ มีระวาง 130 ตันกรอส ความยาวของตัวเรือ 24 เมตร ใช้เครื่องยนต์ 520 แรงม้า มีลูกเรือทั้งหมด 43 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากเมื่อเทียบกับเรือประเภทและขนาดเดียวกัน ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปแล้วเรือขนาดนี้จะมีลูกเรือประมาณ 30-35 คนเท่านั้น

สมาชิกทั้งหมดจำนวน 43 คนนั้นล้วนเป็นเพศชาย ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ภายในเรือดังนี้

ไต้ก๋ง	1 คน
ช่างเครื่อง	1 คน
นายท้าย	1 คน
หัวหน้าคนงาน	1 คน
ลูกเรือ (คนอวน)	39 คน

ลูกเรือของเรือโชคเบญจา 3 มีอายุตั้งแต่ 14-45 ปี แต่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น มีอายุโดยเฉลี่ย 25 ปี และมีสถานภาพโสด ส่วนลูกเรือที่สมรสแล้วมีประมาณหนึ่งในสามของลูกเรือทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ทั้งครอบครัวไว้ที่ภูมิลำเนาเดิม ไม่ได้นำมาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตด้วย และในจำนวนลูกเรือทั้งหมดนี้พอจะแยกระดับการศึกษาออกได้ดังนี้

ไม่ได้เรียนหนังสือ	1 คน
ระดับประถมศึกษาตอนต้น	14 คน
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย	21 คน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	4 คน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	3 คน

ลูกเรือส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จังหวัดทางภาคใต้ ส่วนที่เหลือมาจากภาคอีสาน และภาคกลาง โดยแยกออกได้ดังนี้

ภาคอีสาน	4 คน
ภาคกลาง	4 คน
ภาคใต้	35 คน

นับตั้งแต่จบการศึกษาภาคบังคับหรือบางคนเรียนไม่จบ ก็เข้าสู่เส้นทาง การขายแรงงานตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ก่อสร้าง โรงกลึง รับจ้างทำ ส่วน ทาไร่ กรีดยาง ฯลฯ หลังจากนั้นไม่นานก็ได้รับการชักชวนจากเพื่อน ๆ ไป ทำอาชีพลูกเรือประมง การออกเรือประมงครั้งแรกของเด็กใหม่ที่มาจากภาค เหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง จะเริ่มแถว ๆ จังหวัด สมุทรปราการ สมุทร-สาคร สมุทรสงคราม และเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนในระยะหลังจะไปปักหลักอยู่ใน แถบภาคใต้เสียเป็นส่วนใหญ่

อีกเส้นทางหนึ่งของการก้าวเข้าสู่อาชีพประมงคือ การได้รับการชัก ชวนจากเพื่อน ๆ ญาติ ๆ ในหมู่บ้านหรือจากนายหน้าโดยผู้ที่จะไปทำอาชีพนี้ จะ ต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเองทั้งหมด และนายหน้าจะได้รับค่าหัวจากเจ้า แก่ หัวละประมาณ 300-500 บาท

การก้าวเข้ามาเป็นลูกเรือประมงถือเป็นเรื่องง่ายที่สุดเพราะจะถูก ถามแต่ชื่อเท่านั้น ไม่สนใจว่าเป็นใครมาจากไหน ขอเพียงให้มีหน่วยก้านดี แข็ง แรง ท่าทางไม่ใช่คนคิดยาเสพติดก็รับหมด ประเภท "ขอให้เป็นคนเอาหมด" การสมัครงานถามเพียงว่า "คนขาดไหม" แค่นั้นเอง

ร่างกายที่แข็งแรงบึกบึนคือสิ่งที่จำเป็นที่สุดของการทำงานบนเรือโดยไม่ จำเป็นต้องใช้ทักษะหรือการฝึกฝนว่าเรียนจากโรงเรียนใด ๆ เพราะมันคือลักษณะ ของงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labour) ที่ทำเหมือนกันซ้ำ ๆ ซาก ๆ ขอเพียง ความอดทนสู้งานเท่านั้น ความรู้และประสบการณ์ลูกเรือประมงทุกคนสามารถแสวง หาได้จากการทดลองทำจากของจริงหรือดูตัวอย่างเวลาเพื่อนทำเป็นการลองผิดลอง ถูกไปเรื่อย ๆ มักใช้เวลาเพียง 1-2 เทียวที่ออกเรือก็สามารถทำได้แล้ว

การทำงานของลูกเรือใหม่ ๆ จะเริ่มต้นทำงานตามที่บียิวสิ่งนั้นคือการหัดลงน้ำแข็งโดยการจับวางส่งน้ำแข็งให้ก้อนน้ำแข็งผ่านไปสู่ห้องน้ำแข็งใต้ห้องเรือแต่ละห้อง จนกว่าจะเต็มทุกห้อง จากนั้นอีกให้แน่นด้วยวิธีการย้ำเท้ากดให้แน่นในส่วนที่เป็นมุมหรือมีไม้พื้น เรือยังอยู่ก็ใช้วิธีนอนหงายกวาดเท้ากดให้แน่นจนน้ำแข็งเต็มห้องแล้วจึงปิดฝาเพื่อให้เรือสามารถบรรจุน้ำแข็งได้มากที่สุด

ด้วยลักษณะการจ้างงานของเรือประมงทะเลไม่มีระบบการจ้างที่แน่นอนเหมือนกิจการอื่นรวมไปถึงการจ้างงานที่ไม่มีการจัดทำทะเบียนรายชื่อและที่อยู่ของลูกจ้างไว้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนพอที่จะเป็นประโยชน์ต่อลูกจ้างเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเสียชีวิต ทางหน่วยงานราชการไม่สามารถเข้าไปคุ้มครองแรงงานเหล่านี้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งนำไปสู่การตัดขาดกับญาติพี่น้องที่อยู่ข้างหลังได้อย่างง่ายดาย และรายได้ที่ดีไม่ได้หมายความว่าความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตจะติดตามไปด้วย หลายเหตุผลในการเปลี่ยนงานเป็นว่าเล่นของลูกเรือประมงก็คือผิดใจกับเพื่อนในเรือลำเดียวกัน และบางคนถูกเป่าหูจากคนเรือลำอื่นก็จะตีจากเรือลำเก่าไปทันที ซึ่งเหตุผลที่สำคัญที่สุดดูเหมือนจะเป็นเรื่องค่าแรงต่ำ ได้กั๊งเอาเปรียบลูกน้องให้เงินเดือนหรือแบ่งเปอร์เซ็นต์ให้น้อย

ลูกเรือประมงส่วนใหญ่จะมีรายได้ดีที่สุดในช่วงเดือน 9-12 โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 9,000-10,000 บาท แต่ถ้าเป็นช่วงมรสุมเรือออกไม่ได้ตลอดทั้งเดือน เรือจะติดอยู่ที่ท่าเทียบเรือประมาณ 10-15 วัน แต่รายได้อาจไม่เคยต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท และในช่วงติคมรสุมนี้ได้กั๊งเรือบางคนและลูกเรือให้ความเห็นว่า การออกจับปลาในช่วงนี้จะได้ปลาจำนวนมากและปลอดภัยจากการถูกเรือต่างชาติจับกุม เพราะเรือต่างชาติจะหยุดลาดตระเวนและเรือประมงขนาดเล็กก็ไม่กล้าออกจากฝั่ง จึงเป็นโอกาสของเรือขนาดใหญ่ที่จะจับปลาได้จำนวนมาก

สำหรับเรือโชคเบญจา 3 จัดว่าเป็นเรืออวนล้อมปลาโอที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากในจังหวัดภูเก็ต อันเนื่องจากสถิติการจับปลาของเรือลำนี้อยู่ในขั้นดี ทำให้ลูกเรือได้รับส่วนแบ่งซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จากการขายปลาที่จับได้ในอัตราส่วนที่นำพอใจ โดยที่ผ่านมาลูกเรือของเรือโชคเบญจา 3 นี้ได้รับส่วนแบ่งเฉลี่ยคนละหมื่นกว่าบาทต่อเดือนโดยไม่ได้หักค่าใช้จ่ายอะไรเลย เพราะค่าอาหารการกินทุกอย่างเจ้าของเรือเป็นผู้ออกเอง ด้วยเหตุนี้เองเรือโชคเบญจา 3 จึงมีลูกเรือมาอยู่กันมากกว่า เพราะโดยปกติแล้วลูกเรือประมงจะอยู่ไม่ค่อยประจำที่ ถ้าเรือลำไหนจับไม่ค่อยได้นั้นก็หมายถึงไม่มีส่วนแบ่งหรือมีแต่น้อย ลูกเรือก็จะไม่อยู่จะไปหาเรือที่มีส่วนแบ่งให้กับพวกเขาได้มากกว่า เพราะการอยู่เรือไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ

ทั้งสิ้น เข้าง่ายออกง่าย และผู้วิจัยได้ทราบจากไต๋ก่งว่าปัจจุบันนี้ลูกเรือหายาก เพราะฉะนั้นถ้ามีใครมาขออยู่ด้วยก็ต้องให้อยู่ไม่มีการสืบถามถึงประวัติอะไรทั้งสิ้น เพียงแต่ขอให้ทำงานไต่ก็พอแล้ว และอีกอย่างหนึ่งที่ได้ทราบมาจากลูกเรือก็คือคนออกจากส่วนแบ่งที่ตีแล้ว ความมีอัธยาศัยใจดีของตัวไต๋ก่งเองก็มีส่วนทำให้พวกเขาต้องการที่จะอยู่เรือลำนี้ด้วยเหมือนกัน

งานบนเรือแม้จะหนักแต่ก็หนักเป็นช่วง ๆ เมื่อเรือเข้าฝั่งลูกเรือจะได้พักผ่อน ซึ่งตามปกติเรืออวนล้อมปลาโอจะออกเรือประมาณ 7-20 วัน ขึ้นอยู่กับจำนวนปลาที่จับได้และเสบียงอาหารที่เหลือ เมื่อเรือเข้าฝั่งลูกเรือจะได้หยุดพักประมาณ 3-5 วัน

เมื่อถามความรู้สึกของลูกเรือเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกที่มาเป็นลูกเรือประมงก็ได้รับคำตอบที่คล้ายคลึงกันว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี อยากรู้อยากเห็น เพราะทำงานเรือมีเพื่อนมาก บางคนก็บอกว่าไม่ชอบงานบกเบื้องานที่บ้าน อยากรู้อยากเห็นเป็นของตนเอง และบางคนก็บอกว่าทำอะไรไม่เป็น จึงมาออกเรือ

ลูกเรือทุกคนเมื่อได้เข้าทำงานเรือได้อาศัย "เรือ" ซึ่งเปรียบเสมือนบ้านเป็นที่อยู่กิน และอาศัยหลับนอนไปตลอด ซึ่งทำให้ความเป็นอยู่ในเรือเหมือนครอบครัวหนึ่งแวดล้อมไปด้วยกลุ่มเพื่อนลูกเรือในวัยเดียวกัน มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด เพราะต่างต้องใช้ชีวิตร่วมกันตลอดเวลาการทำงาน การกินอยู่ และการหลับนอนในเรือลำเดียวกัน

ลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของลูกเรือจึงเกิดจากกระบวนการติดต่อสื่อสาร และเปิดรับข่าวสารจากกลุ่มเพื่อนลูกเรือด้วยกันมากที่สุด ลูกเรือส่วนใหญ่กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า "ชีวิตเด็กเรือขาดเพื่อนไม่ได้ เพราะยามเรือกลับเข้าฝั่งไม่รู้จะไปไหน บ้านก็ไม่ได้กลับ ก็ต้องคบเพื่อนไว้คุยและกอดคอกันไปเที่ยวด้วยกัน จะได้ไม่เหงา"

ในเดือนหนึ่ง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วลูกเรือต้องตรากตรำทำงานอยู่ในเรือกลางทะเลเป็นเวลา 12 ถึง 20 คืน ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน ลักษณะการทำงานนั้นอาศัยร่างกายเป็นหลัก ซึ่งลูกเรือบอกว่างานเรือเป็นงานที่หนักถ้าหากแก่ตัวไปคงทำไม่ไหว และข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับฟังจากลูกเรือทุกคน และมีความสอดคล้องกันคือ การทำงานเรือก่อให้เกิดความเครียดและความเจ็บปวดสูง เนื่องจากการพักผ่อนหรือหลับนอนในเรือไม่เป็นเวลา และไม่เต็มที่เนื่องจาก

ต้องตื่นขึ้นมาทำงานเป็นช่วง ๆ อีกทั้งสภาพภายในเรือซึ่งมีที่อยู่คับแคบโดยลูกเรือ มักจะเปรียบเปรยว่า ออกเรืออยู่กลางทะเลเหมือนมีชีวิตรอยู่ในคุก เดินชนกันไปชนกันมา มองไปทางไหนก็เห็นแต่ความเว้งว่างของท้องทะเลกับผืนฟ้าต้องทนกราแดด กราฝน และเผชิญกับสภาพอากาศที่แปรปรวนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีชีวิตรอยู่ท่ามกลางความเสี่ยงภัยที่เกิดจากธรรมชาติ และอันตรายที่เกิดจากการทำงานซึ่ง เผลอเราไม่ได้

ลูกเรือประมงเหล่านี้ใช้ชีวิตรอยู่ในทะเลมาแล้วคนละหลาย ๆ ปี โดยเฉลี่ยประมาณ 10 ปี บางคนอยู่ถึง 23 ปี โดยเปลี่ยนเรือไปเรื่อย ๆ แล้วแต่ความพอใจ ลำโพงอยู่สบายก็อยู่นานหน่อยจากระยะเวลาที่ยาวนานส่วนหนึ่งคือความฝันของลูกเรือ บางคนที่จะได้เต้าไปสู่อำนาจได้กักรเรือ

การออกเรือครั้งแรกของลูกเรือถือเป็นความตื่นเต้นและเป็นความประทับใจที่ยากจะลืม โดยเฉพาะการปรับตัวให้อาชนะคลื่นลมในทะเลให้ได้ อาการเมาเรือถือเป็นบทเรียนเริ่มแรกที่ลูกเรือจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนให้เกิดความเคยชิน

ก่อนออกเรือได้กักรได้ทำพิธีเช่นไหว้แม่ย่านางเรือ ซึ่งถือว่าเป็นวิญญานประจำหัวเรือที่จะบันดาลให้เกิดความมั่งคั่งในการทำประมง ของเช่นไหว้มีทั้งขนมและผลไม้ นานาชนิดมากมาย เมื่อเรือเริ่มเคลื่อนออกจากท่าเบนหัวมุ่งสู่ทะเลประทัดหลายร้อยดอกได้ถูกจุดขึ้นบริเวณหัวเรือ เพื่อเป็นการสักการะต่อกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าแห่งทะเลที่จะคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตรและทรัพย์สินในขณะออกทะเล อันเป็นความเชื่อและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มาของชาวเรือประมง

ได้กักรจะขึ้นไปอยู่บนรังกา (Crow nest) หรือที่ชาวประมงเรียกว่าชั้นแป้น มีลักษณะเป็นกระโจมที่สร้างไว้ส่วนสูงสุดของตัวเรือ ภายในบรรจุไปด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการเดินเรือ เครื่องหาฝูงปลาและวิทยุสื่อสาร ได้กักรจะใช้ห้องนี้ในการทำงาน ตลอดจนใช้เป็นที่พักผ่อนนอนหลับด้วย ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในทะเล การสื่อสารกันระหว่างได้กักรเรือที่ทำงานในพื้นที่เดียวกัน โดยผ่านทางวิทยุสื่อสารที่มีติดตั้งอยู่บนเรือทุกลำ เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของเรือต่าง ๆ ว่าเขาจับปลาได้ในบริเวณไหน ได้ปลาหรือไม่ ได้กักรจะอาศัยข้อมูลที่ได้จากวิทยุสื่อสารเหล่านี้ในการตัดสินใจ กำหนดพื้นที่ที่จะทำการหาฝูงปลา แต่ข้อมูลที่ได้เหล่านี้บางครั้งก็เป็นข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้มากนัก เนื่องมาจากการแข่งขันกันในการจับปลา ซึ่งได้กักรและชาวเรือก็ทราบดีในข้อนี้ นอกจากวิทยุสื่อสารจะใช้

ประโยชน์ทางด้านข่าวสารการประมงแล้ว ได้ก่อกำเนิดขึ้นเพื่อการสนทนากันในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดปลา เพราะโดยปกติระหว่างได้ก่อกำเนิดกันเองจะรู้จักมักคุ้นกันดี พอขึ้นฝั่งก็จะไปเที่ยวเตร่ด้วยกันเป็นประจำ

พื้นที่ทำการประมงคือ บริเวณทะเลอันดามันใกล้กับตะเข็บรอยต่ออำนาจนาของประเทศพม่า ทางตอนใต้ของอ่าวเบงกอล ใช้เวลาเดินทาง 2 วัน 2 คืน หรือประมาณ 45 ชั่วโมง ในช่วงนี้เรือจะวิ่งไปโดยไม่มีการหาฝูงปลาจนกว่าจะถึงบริเวณดังกล่าว ลูกเรือจึงมีเวลาว่างตลอดระยะ 2 วันนี้ เพราะไม่มีการวางอวนในช่วงระยะเวลาแรก ๆ นี้ ลูกเรือส่วนใหญ่ยังคงดูศึกคักสควิซ่าเรียง บางคนก็จับกลุ่มคุยกันบริเวณหัวเรือบ้าง ท้ายเรือบ้าง เหตุเพราะว่าเรือเพิ่งออกมาจากฝั่งยังคงมีเรื่องที่ใช้ในการสนทนากันระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับภารกิจที่ได้ไปเที่ยวมาในระหว่างที่เรือหยุดพัก

เมื่อเรือถึงแหล่งที่ทำการประมง ได้ก่อกำเนิดขึ้นเรือวิ่งหาฝูงปลาโดยมีนายท้ายเป็นผู้ถือท้าย ตามทิศทางและความเร็วที่ได้ก่อกำหนด ลูกเรือส่วนใหญ่ก็ยังคงว่างจนกว่าจะได้ลงอวนล้อมฝูงปลา เมื่อระยะเวลาผ่านไป 3-4 วัน โดยยังไม่ได้ลงอวน ลูกเรือบางส่วนก็เริ่มมีความรู้สึกเหงาว่าเหว่ การมีปฏิสัมพันธ์เริ่มลดน้อยลง เพราะหมดเรื่องคุย ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่มีแค่น้ำกับฟ้าไม่สามารถไปไหนมาไหนได้ตามที่ใจต้องการ เริ่มเกิดสภาพของการซ้ำซากจำเจ บางคนเริ่มนั่งเหม่อลอยคิดถึงบ้าน คิดถึงครอบครัว ซึ่งภาวะความเหงาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากภาวะผูกพันที่มีต่อบุคคลบนฝั่งที่ต้องพลัดพรากมา เช่น ภรรยา ลูก แฟน พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนสนิท หรือเกิดจากความแตกต่างในเรื่องของอายุ ทำให้เกิดการแยกตัวออกจากกลุ่ม จึงเกิดความรู้สึกเหงาว่าเหว่ หรือ ลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติอยู่ตามลำพังขาดการมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น เช่น นายท้าย ช่างเครื่อง และจุมโพ้

แต่ถึงกระนั้นชีวิตบนเรือของลูกเรือส่วนหนึ่งก็ไม่ได้ไร้ทางออกจนเกินไป เมื่อแหล่งบันเทิงบนเรือที่สร้างความสนุกสนานยังพอรองรับอารมณ์เหงาและเปลี่ยวว่างของลูกเรือได้บ้าง เช่น การอ่านหนังสือบันเทิง การชมวิดีโอ เป็นต้น

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังเป็นเสมือนตัวเชื่อมให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกเรือด้วยกันโดยการให้ข่าวสารหรือความบันเทิงเพื่อนำมาเป็นเรื่องพูดคุยกัน กล่าวคือถ้าอยู่ในทะเลเป็นเวลานานเรื่องที่ใช้พูดคุยกันก็ไม่ค่อยมีแล้ว เนื้อหาในสื่อมวลชนจะถูกหยิบยกขึ้นมา เพื่อใช้ในการสนทนาหรือสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น เช่น การนำเรื่องข่าว ๆ ในหนังสือการ์ตูนชายหัวเราะมาแล้วให้เพื่อนฟัง หรือเก็บปัญหา

ในหนังสือที่อ่านพบแล้วไปทนายเพื่อน แม้กระทั่งการนั่งชมวิดีโออยู่ด้วยกันหลาย ๆ คน บางทีก็นั่งชมไปวิพากษ์วิจารณ์กันไปด้วยว่าเรื่องมันจะไปอย่างไร ตอนจบนางเอกจะตายไหม เป็นต้น

เมื่อไรก็ตามที่มีการลงอวน ลุกเรือเริ่มคุดสควิสร่าเรียงทำงานกันด้วยความคึกคัก เพราะนั่นหมายถึงส่วนแบ่งรายได้ที่พวกเขาจะได้รับ และการการทำงานทำให้พวกเขาต้องมุ่งความสนใจไปทำงาน และตื่นเต็นกับการลื่นจนวนปลาในอวนที่จะได้ในแต่ละครั้ง ยิ่งจับได้ปลามากขึ้นเท่าไรพวกเขาก็จะได้กลับเข้าฝั่งเร็วยิ่งขึ้นเท่านั้น

สภาพการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากบนฝั่ง และพฤติกรรมการเล่นแบบของลูกเรือใหม่ให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่บนเรือ คือที่มาของโรคต่าง ๆ ตลอดจนจนพฤติกรรมการศึกษาเสพติดอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นโรคกระเพาะ เนื่องมาจากการกินอาหารบนเรือที่ไม่มีเวลาแน่นอน การเป็นโรคแพ้ท้อง ท้ายบูท หรือที่เรียกกันว่า "โรคผื่นน้ำเค็ม" มีลักษณะเป็นตุ่มเล็ก ๆ แดง ๆ เกิดขึ้นตามหน้าแข้ง สาเหตุมาจากถูกน้ำเค็มอยู่เกือบตลอดเวลา นอกจากนี้ขณะอยู่บนเรือ ยาเทวดาที่ลูกเรือนิยมกินกันมากก็คือ ยาทัมใจ ยาชุกำลังจำพวกกระทิง แดง ลิโพวิตัน-ดี ยาคองเสื่อ 11 ตัว และยาคองสมุนไพโร นอกจากยาเทวดาที่ออกฤทธิ์ได้ทันอกทันใจแล้วลูกเรือประมงส่วนใหญ่ยังติดบูทกันถึงร้อยละ 95 ซึ่งเชื่อกันว่าการสูบบุหรี่จะแก้ความรำคาญ หงุดหงิด รำคาญใจ โดยพวกที่เพิ่งเรียนจบการศึกษาภาคบังคับมาใหม่ ๆ ถือว่าที่นี่คือแหล่งหัดสูบบุหรี่ครั้งแรกของพวกเขา

นอกจากบูทและกัญชาแล้ว "ผงขาว" หรือเฮโรอีน คือยาเสพติดที่ค่อนข้างแพร่หลายมากขึ้นทุกขณะ คนเรือจะเรียกการติดยานี้ว่า "ติดแป๊ะ" หรือ "เล่นซอง"

ลักษณะการเสพผงขาวของลูกเรือมีหลายรูปแบบ ถ้าเป็นการฉีดยาก็จะใช้เข็มร่วมกันหลาย ๆ คน แทะกันจนเข็มหมดความคมแล้วจึงค่อยเปลี่ยนเข็มใหม่ ก่อนฉีดยาจะใช้น้ำล้างเลือกที่คั่งค้างอยู่ในหลอดให้หมดเสียก่อนโดยการพันน้ำ 2-3 ครั้ง ความสะอาดอย่างน่ากลัวของลูกเรือก็คือ การคุดผงขาวเข้าไปในหลอดฉีดยาแล้ว จึงค่อยแทงเข็มฉีดยาเข้าเส้นเลือดคุดเลือดขึ้นมาผสมยาแล้วค่อย ๆ ปลอ่ยเบา ๆ ทำอย่างนี้ประมาณ 3-4 ครั้ง ภาษาคนใช้ยานเรือเรียกว่า "ใช้ค"

ได้กั๊งเรือจะรังเกียจลูกเรือที่ติดยาเสพติด เพราะชอบลักขโมยข้าว-
ของของเพื่อนในเรือ ทำงานไม่ไหว ขาดระเบียบวินัยในการทำงานเมื่อเกิด
อาการ "เสียนยา" อาจทำร้ายและฆ่าได้กั๊งเรือเมื่อบังคับเรือให้เข้าฝั่ง ไม่ได้
บางครั้งถึงกับทำเครื่องเรือให้เสียโดยการใส่น้ำตาลลงไปในกระปุกเกียร์ของ
เครื่องยนต์เรือเพื่อหวังให้เรือกลับเข้าฝั่งทันที

"คนทะเลไม่คิดเรื่องเงิน เวลาอยู่ทะเลก็คิดว่าตัวเองทำงานหนัก แต่
พอขึ้นฝั่งก็ลืม" คือแนวความคิดของลูกเรือประมงส่วนใหญ่ ที่รายได้ส่วนหนึ่งหมด
ไปกับการซื้อหาความสุขใส่ตัว ซื้อเสื้อผ้าดี ๆ ใส่ และเที่ยวหามรุ่งหามค่ำเมื่อ
กลับเข้าฝั่ง ประกอบกับลูกเรือส่วนใหญ่ 85 เป็นคนโสด ไม่มีภรรยาครอบครัว
ทำให้สามารถใช้จ่ายอย่างเต็มที่ เงินประมาณ 5,000-6,000 บาท ลูกเรือคน
หนึ่งสามารถทูลงให้หมดได้ภายในคืนเดียว แต่ก็ยังมีลูกเรืออีกส่วนหนึ่งที่ต้องรับ
ภาระด้านรายจ่ายของครอบครัว ลูกเรือเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีพื้นเพเป็นชาวภาค
ใต้ คนที่มีครอบครัวแล้วจะเช่าบ้านอยู่บนฝั่ง เช่น ได้กั๊ง บีชีว จะนิยมพาภรรยา
และครอบครัวมาอยู่ด้วย แต่ถ้าเป็นลูกเรือที่มาจากอีสานมักจะไม่พาภรรยามาเช่า
บ้านอยู่ใกล้ ๆ เพราะมักเกิดปัญหาภรรยามีชู้อยู่บ่อย ๆ สู้การทิ้งลูกเมียไว้ให้
ญาติ ๆ หรือครอบครัวดูแลให้ที่บ้านเกิดจะดีกว่า

จะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณาจากสถานการณ์แวดล้อม และสภาพวิถีชีวิต
ประจำวันของลูกเรือแล้ว ถ้าดูเพียงผิวเผินก็อาจมีความรู้สึกที่ลูกเรือเหล่านี้ไม่น่า
จะเกิดความรู้สึกว่าเหงา เพราะอยู่ภายในเรือที่มีขนาดใหญ่พอสมควรเมื่อเทียบกับ
เรือประมงลำอื่น ๆ แวดล้อมไปด้วยกลุ่มเพื่อนฝูงจำนวนมาก อีกทั้งส่วนใหญ่ยังมา
จากละแวกบ้านเดียวกัน คือเป็นคนใต้และล้วนแต่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่ในความเป็น
จริงแล้วลูกเรือเหล่านี้บางคนก็มีความรู้สึกเหงา ว่าเหงา แม้จะอยู่ท่ามกลางผู้คน
หรือเพื่อนฝูงจำนวนมากก็ตาม ทั้งนี้สาเหตุเกิดมาจากความไม่พอใจกับสภาพการมี
ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลที่อยู่ร่วมกันในเรือขณะนั้น หรือเกิดความรู้สึกต้องการที่จะมี
ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มบุคคลอื่น เช่น ห่วงใยในภาระผูกพันที่ตนเองมีต่อครอบ
ครัว คู่รัก หรือเพื่อนฝูงที่อยู่บนฝั่ง เป็นต้น โดยไม่สามารถตอบสนองความต้องการ
ดังกล่าวได้เพราะจำกัดด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นทะเล ทำให้ต้องขาดจากการติดต่อกับ
บุคคลที่ตนปรารถนา ซึ่งความต้องการดังกล่าวอาจจะขึ้น ๆ ลง ๆ ได้เสมอใน
ช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บางวัน บางเวลา พวกเขาจึงมีความรู้สึกเหงา
ว่าเหงาเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็น State loneliness คือเป็นความว่าเหงาที่เกิดขึ้นเพียง
ชั่วคราวชั่วคราวแล้วก็หายไป

สภาวะความว่าเหว่กับรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของลูกเรือ

จากการศึกษาพบว่าลูกเรือแต่ละคนจะมีภาวะของความเหงา ความว่าเหว่แตกต่างกัน ลูกเรือบางคนอาจรู้สึกเหงาว่าเหว่ ในขณะที่บางคนอาจรู้สึกแค่เพียงเกิดความเบื่อหน่ายและบางพวกอาจไม่รู้สึกเหงาหรือไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้นรูปแบบของการใช้สื่อมวลชนของลูกเรือประมงโชคเบญจา 3 ซึ่งสามารถจำแนกตามภาวะความว่าเหว่ของลูกเรือซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

ลักษณะแรก: กลุ่มลูกเรือที่มีความเหงาความว่าเหว่ ลูกเรือกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักเป็นลูกเรือที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว ภาวะความว่าเหว่จึงเกิดขึ้นจากภาวะผูกพันที่มีต่อบุคคลในครอบครัว คือ ภรรยาและลูก หรือกรณีที่เป็นคนโสดก็อาจเป็นแฟน พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนสนิท ภาวะความว่าเหว่อาจเกิดขึ้นจากช่องว่าง หรือความแตกต่างระหว่างวัยที่ทำให้ไม่สามารถรวมเป็นกลุ่มเดียวกับเขาได้ หรือ อาจเกิดจากหน้าที่การงานที่ต้องทำเฉพาะตัวทำให้ต้องแยกตัวจากผู้อื่น เช่น นายท้าย ซึ่งต้องนั่งถือท้ายเรือเพียงลำพังผู้เดียวในตอนกลางคืน เป็นต้น ลูกเรือกลุ่มนี้ได้ใช้สื่อมวลชนเพื่อเป็นตัวช่วยขจัดความว่าเหว่ ดังมีกรณีดังต่อไปนี้

1. นายพจน์ เป้าทอง
ตำแหน่ง บีชีวหรือหัวหน้าคนอวน
อายุ 27 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 12 ปี
สถานภาพ แต่งงานมีครอบครัวแล้ว มีบุตร 1 คน

"...อยู่กลางทะเลนาน ๆ แล้วมันเซ็ง ช่วงเย็นจะเหงา ช่วงที่ไม่มีงานทำ บางทีก็มานั่งหัวเรือคุยกัน ตกปลาม่าเวลา... คุยกับเพื่อนบ้างกับได้กั้งบ้าง แลกความคิดเห็นกัน... คุยเรื่องบนฝั่งเกี่ยวกับทางบ้าน ครอบครัว บางทีก็คุยกันว่าเรือเข้าจะไปนั่งร้านไหนกันดี..."

...นอนไม่ค่อยหลับ คิดมาก คิดเรื่องโน้นบ้างเรื่องนี่บ้างหลายสิ่ง คิดว่าเรื่องทางบ้านจะอยู่กันอย่างไรร หลายวันแล้วไม่รู้เลย อยู่กลางทะเลเลมันขาดการติดต่อ...ต้องหางานทำอย่าให้สมองมันว่าง ถ้าเราทำงานสมองไม่ว่างก็ไม่ได้คิด

...ผมไม่ค่อยได้ซื้อหนังสือหรือก ซอบคูวิตีโอมากกว่า... วิตีโอนี้ได้ดูพร้อม ๆ กันหลายคน... มันช่วยทำให้เราลืม ๆ ไป ไม่ต้องคิด บางทีหนังสือมันสนุกก็คลายเหงาไปได้... คุณแล้วบางทีก็เก็บมาคิดเหมือนกัน บางครั้งก็เอามาคุยกัน... ช่วงที่เรือวิ่งเข้าจะได้คูวิตีโอมาก กลางวันปะอวน กลางคืนคูวิตีโ... หนังสือไม่ค่อยคุซ่า จะคุซ่าแต่พวกตกลง..."

2. นายประพัฒน์ ภักดี
ตำแหน่ง จุมโพ้หรือพ่อครัว
อายุ 25 ปี
การศึกษา ม. 6
ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี
สถานภาพ โสด

"บางครั้งเหงา เพราะต้องทำงานอยู่ในครัวคนเดียว... เวลาเหงาไม่อยากจะพูดคุยกับใคร อยากทำงานให้เสร็จ ๆ... ก่อนนอนจะคิดมาก อยากนอนให้หลับไปเลย พอตื่นมาจิตใจจะได้แจ่มใสขึ้น แต่ก็นอนไม่ค่อยหลับ บางทีต้องลุกมาอึดหูหรือสัก 4-5 มวน หรือไม่ก็เดินไปมาเป็นอย่างนี้ประจำ... นอนอ่านหนังสือสักหน้าสองหน้าเดี๋ยวก็หลับเอง..."

...หนังสือไม่ค่อยซื้อ มีแค่ยืมเพื่อนอ่านผมไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ ชอบนั่งเล่นมากกว่า... เล่นทุกอย่างขอให้มีการพนันเกิดขึ้นก็แล้วกัน... หนังสือที่อ่านก็ไม่ค่อยเลือกหรือก หนังสืออะไรก็ได้ที่มีอยู่... ส่วนใหญ่เป็นพวกการ์ตูน บางทีก็เป็นพวกหนังสือโป๊... นางนวลอะไรพวกนี้... บางเรื่องถ้าดูน่าสนใจก็จะอ่าน ถ้าเรื่องมันไม่ค่อยน่าสนใจก็จะเปิดดูแค่รูปผ่าน ๆ ไป... พวกหนังสือการ์ตูนพวกนี้ อ่าน ๆ ไปก็ได้เพิ่มพูนสติปัญญา... บางทีเราก็ก๊เก็บปัญหาในหนังสือแล้วไปทาบปัญหาเพื่อนได้..."

3. นายสุเมธ บุญรักษ์
ตำแหน่ง นายท้ายเรือ
อายุ 28 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 8 ปี
สถานภาพ โสด

"... เหงาบ้างเหมือนกัน บางที่ต้องนั่งถือท้ายคนเดียวคอนกลางคืน เพื่อน ๆ นอนหลับกันหมด... ก็เปิดเทปเพลงเบา ๆ มีหูฟังใส่ด้วย สำหรับฟังคนเดียวไม่รบกวนคนอื่น..."

... ส่วนตัวผมเอง ผมซื้อหนังสือพวกนิยาย บางกอก ทานตะวัน... พวกนิยายรักเล่มละ 10 บาท มันถูกดี แล้วก็อ่านได้แยะด้วย... อ่านเกือบทุกเรื่อง เช่น สมิงเหล็ก, โทคอมตะ เวลาอยู่กลางทะเลหลาย ๆ วัน อ่านแล้วต้องอ่านอีกไม่รู้จะไปไหน... ก็ชีวิตคนเรือมันไม่มีอะไรมาทรอก ถ้าไม่ได้วางอวนก็กินกับนอนเท่านั้นแหละ... ถ้าออกไปสัก 14 วัน เราก็กกลับมาหาซื้อเล่มเก่า ๆ อีกได้ บางทีก็สั่งที่ร้านให้เก็บไว้ให้... เมื่อก่อนอ่านเสร็จแล้วก็เก็บเอาไว้ แต่เดี๋ยวนี้ไม่เก็บแล้ว ส่วนมากจะโยนทิ้งน้ำหมด มันเกะกะที่มันแคบไม่มีที่เก็บ...

บางที่อ่านหนังสือพวกสารคดี มันก็มีความรู้รอบตัวเพิ่มขึ้น... บางทีก็มานั่งคุยกับพรรคพวกบ้าง ออกทะเลบางครั้งเราไม่รู้เรื่องเลยว่าเขาเป็นอย่างไรกันบ้าง อ่านหนังสือก็ทำให้เรารู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง... อย่างควิตีโอมัน ๆ ก็เอามาคุยวิพากษ์วิจารณ์กัน... หนังสือโป๊พวกนางนวล สบิว พวกนี้ก็เวียนดูกันจนขาดนั้นแหละ...

เทปเพลงที่ฟังก็มีแอม, ตึก, หินเหล็กไฟ เพลงออกมาใหม่ ๆ ก็มีเกือบทุกมีวนแหละ แต่หายเกือบหมดแล้ว เวลาเรือหยุดมันกลับบ้านก็มั่ว ๆ กันหายหมด... ถ้าได้ให้ไปเช่าวิดีโอส่วนมากจะเลือกพวกหนังชุด หนังจีน ดลก จะเลือกที่ดูแล้วไม่เครียด เพราะอยู่ในทะเลมันบ่อยู่แล้ว..."

4. นายเสน่ห์ พุ่มไทย

ตำแหน่ง คนอวน

อายุ 45 ปี

การศึกษา ป. 4

ประสบการณ์ในทะเล 23 ปี

สถานภาพ โสด

"ผมมีอายุมากกว่าลูกเรือทุกคนในลำนี้ มันเลยไม่ค่อยกล้ามายุ่งกับผม ทรอก เพราะผมก็รุ่นพ่อรุ่นลุงมันแล้ว ก็เลยทำให้ผมเหงามากกว่าคนที่ เป็นวัยรุ่นที่เริ่มลงเรือใหม่ ๆ ผมเองก็ไม่ค่อยอยากไปยุ่งกับพวกมัน เพราะมันเป็นเด็ก..."

เหงามาก ๆ ก็จะหนีไปนอน ถ้านอนไม่หลับก็อ่านหนังสือ หนังสือช่วยทำให้หลับได้ หนังสือของผมมีเยอะซื้อเอาไว้ตอนอยู่ฝั่ง พวกวิดิโอนี้ไม่ค่อยได้ดูกับเขาหรอก ไม่ค่อยชอบ...

จะซื้อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอย่างเดียว พอเรือจอดเราก็ซื้อไว้ทุก ๆ วัน สะสมเอาไว้พอเรือออกก็ได้อ่าน... อ่านหมดเลยทุกคอลัมน์ แต่สนใจข่าวอาชญากรรมกับข่าวการเมือง... ขนาดเก่า ๆ ยังงัดออกมาอ่านเลย ก็มันไม่รู้จะไปไหนนะ อยู่ทะเลมันก็อย่างนี้แหละ... พวกข่าวนี้อ่านแล้วก็ได้รู้ เวลากลับบ้านเจอลูกเจอลานจะได้สั่งสอนเขาให้ทำตัวอย่างอะไรที่จะรอดพ้นจากผู้ขายอันตรายเพราะลูกหลานมันเชื่อผม...

ผมต้องอ่านให้หมดก่อนถึงจะให้คนอื่นยืม เพราะเอาไปแล้วกว่าจะกลับมาถึงผมก็หมดแล้ว มันหลายมือ ผมชอบไทยรัฐ ถ้าไม่มีไทยรัฐก็อ่านเคลินิวส์... ถ้าเรือเทียบกันกลางทะเลก็แลกเปลี่ยนกันอ่าน บางที่เขาเพิ่งออกมามีฉบับใหม่ ๆ ก็ขอเขาอ่านหรือบางที่เรือลำอื่นออกมา เราอ่านหมดแล้วเราก็ให้เขาไปเลย..."

5. นายมุก ๗ นคร

ตำแหน่ง คนอวน

อายุ 34 ปี

การศึกษา ป. 7

ประสบการณ์ในทะเล 12 ปี

สถานภาพ แต่งงานแล้ว มีบุตร 1 คน

"ไม่ได้เบื่องาน ชอบงานทะเล แม้จะมีคลื่นลมมากก็ตาม แต่บางครั้งมันเหงา เพราะมันไม่มีอะไรแปลกใหม่เลย มีแต่น้ำกับฟ้าเหมือนกันทุกวัน บางครั้งคิดมาก เลยต้องพยายามหาอะไรทำอย่าให้จิตมันว่าง อ่านหนังสือช่วยได้... นวนิยายอ่านแล้วมันเพลินดี อ่านแล้วบางครั้งก็อ่านซ้ำอีก..."

...ที่ซื้อลงเรือก็เป็นพวกทานตะวัน บางกอก บางครั้งก็ซื้อย้อนหลัง 3-4 เล่ม พวกหนังสือโป๊หรือการ์ตูนก็ชอบอ่าน แต่ไม่ได้ซื้อ จะยืมเพื่อนอ่าน... วิดิโอคูบ้างไม่คูบ้าง แล้วแต่ว่าเขาจะเปิดให้ดูหรือเปล่า ถ้าเขาเปิดก็ดู ถ้าไม่เปิดก็อ่านหนังสือ

อ่านบางกอก ทานตะวัน มันก็ได้ความรู้บ้าง เพราะเราอยู่กลางทะเล มันไม่มีทางรู้ข่าวคราวของทางฝั่ง แต่หนังสือพวกนี้ช่วยให้เรารู้ได้บ้าง... นิยายบางเรื่องมันมีແหลกแต่ก็อ่านไปเรื่อย

6. นายพัฒนา ศรีทิพย์
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 31 ปี
การศึกษา ม.ศ. 3
ประสบการณ์ในทะเล 10 ปี
สถานภาพ แต่งงานแล้ว

"เวลาว่าง ๆ ไม่ได้ทำงาน เหนงบ้างเหมือนกัน คิดมาก คิดถึงบ้าน คิดไปต่าง ๆ นานา เป็นห่วงทางบ้านว่าจะเป็นอย่างไบบ้าง บางทีก็คิดว่าจะไปทำอะไรดีถ้าเลิกทำงานทะเล... เดินไปเดินมาหัวเรือท้ายเรือ ไม่อยากอยู่คนเดียว... อ่านนิยายช่วยทำให้ลืมไปได้เหมือนกัน..."

จะซื้อหนังสือบางกอกเป็นประจำ ชอบอ่านนิยาย หนังสืออื่น ๆ ก็ชอบอ่าน แต่ไม่ได้ซื้อยืมจากเพื่อน แต่จะอ่านแบบผ่าน ๆ

หนังสือบางกอก อ่านหมดทุกคอลัมภ์ แต่ชอบคอลัมภ์คุยกับสี่รุ้ง คอลัมภ์หมอบางกอก... มันทำให้เรามีความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่มีคนเขียนมาถาม... วิกิโอก็ชอบดูหนังจีน แล้วก็ตลก มันช่วยให้เราคลายเครียดได้ดี..."

7. นายนิค คุ่มอุดา
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 19 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 4 เดือน
สถานภาพ โสด

"พอวันที่ 3 ที่ 4 ก็เริ่มเหงาแล้ว ช่วยที่เหงามาก ๆ คือช่วงที่ไม่ได้ทำอะไร เป็นช่วงที่เรือวิ่งหาฝูงปลา... เวลาเหงาอยากไห้เรือวิ่งเข้าฝั่ง อยากอยู่คนเดียว... สักพักก็อยากคุยกับเพื่อน พออยู่คนเดียวก็เป็นอีก จะเป็นคอนเียน ๆ... ถ้าขี้งนอนไม่หลับยังคิดใหญ่เลย..."

ชอบอ่านการ์ตูนชายหัวเราะ เพราะมันตลกดี ทำให้เราลืม ๆ ไม่ต้องคิดมาก บางทีอ่านเจอเรื่องขำขำก็เอามาเล่าให้เพื่อนฟัง... อีกอย่างหนึ่งที่ชอบก็คือหนังสือสมรภูมิ ชอบอ่านเกี่ยวกับอาวุธสงครามของพวกทหารแบบนั้น... จะซื้อไปแค่สองอย่างนี้เท่านั้น อ่านเสร็จแล้วใครจะเอาไปไหนก็เอาไปเลย... ยืมเพื่อนอ่านบ้างเหมือนกันแต่เลือกเฉพาะที่เราชอบอ่าน..."

8. นายวิชัย มุขัมหมัด
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 35 ปี
การศึกษา ป. 4
ประสบการณ์ในทะเล 5 ปี
สถานภาพ แต่งงานมีครอบครัว มีบุตร 1 คน

"...ก็ลำบาก แต่เราอยู่เรือนี้ต้องทน บางวันเขาแกงหมูเราก็อดไม่
ต้องกิน คิดว่าจะอยู่ปีนี้ปีเดียวแหละ แล้วจะกลับบ้าน... มันเหงานะ มันคิดถึงฝั่ง
อยู่ในทะเลไปไหนก็ไม่ได้ เวลาเหงาเราก็เดินมาหน้าแกงสักพักหนึ่ง... พูดกับ
เพื่อนก็หน้าเก่า ๆ ทั้งนั้นเลย ก็กลับไปนอน ถึงไม่่วงก็จำเป็นต้องนอนแล้วไม่รู้จะ
ไปไหน... คิดมากเวลาเหงาก็หนังสือมวดยี่แหละจะหยิบมาอ่านสักพักหนึ่ง แล้วก็
นอนหลับสบาย ถ้าได้อ่านหนังสือนี้นอนหลับครับ..."

มีอยู่อย่างเดียวที่ชอบอ่านก็หนังสือมวดยี่แหละ หนังสืออื่นพวกการ์ตูน
ไม่เคยอ่านตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะชอบมวดยี่... จะซื้อมวดยี่สยาม มันอ่านดี ระบาย
ละเอียดยิ่งกว่า บางทีเพื่อนเขาซื้อจักรวาลมวดยี่มั่ง แชมป์มั่ง อะไรมั่ง ก็มาเวียน
กันอ่าน... ไปเจอเพื่อนกลางทะเลหนังสือมวดยี่ฉบับใหม่ ใครเข้ามาก่อนเขาก็ซื้อ
ไปเราก็ยืมอ่านต่อแบบนี้แหละ..."

...อ่านแล้วสนุก... ได้รู้เหตุการณ์ในวงการชกมวยใครชนะ ใครถูก
ไล่ลง บางทีรายการมวยดี ๆ ในกรุงเทพฯ ถ้าเราออกทะเลไม่ได้ดู เราก็จะสั่งที่
ร้านเอาไว้เลย... คือ 7 วันนี่ สยามมันออก 2 ครั้ง ก็สั่งเอาไว้เลยอาทิตย์หนึ่ง
2 ฉบับ ถ้าเราออก 15 วัน หรือเดือนหนึ่งเขาก็จะเก็บไว้ให้หมดเลย พอเราเข้า
มาเราก็อ่านตั้งแต่แรกเลย..."

...จะเลือกอ่านเฉพาะที่สนใจ... อ่านพวกโปรแกรมมวไปชกต่าง
ประเทศ ดูราคาต่อรองยกหนึ่งเขาต่อเท่าไร ยกสองต่อเท่าไรหรือว่าขาดไปเลย
อะไรแบบนี้... ถ้าอ่านจบแล้วก็จะอ่านส่วนที่ไม่สนใจ อ่านไปเรื่อย ๆ พวกหนังสือ
บางกอก หรือการ์ตูนนี่ไม่อ่านเลย ไม่ชอบเคยเอามาเปิดดูผ่าน ๆ ... ที่วี วีดีโอ
ก็ไม่ค่อยชอบดู ดูได้แป๊บ ๆ เคี้ยวไม่ชอบ..."

9. นายมาศ จิตชลธาร
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 27 ปี
การศึกษา ป. 5
ประสบการณ์ในทะเล 8 ปี
สถานภาพ แต่งงานมีครอบครัว

"ช่วงตอนเป็น ๆ พระอาทิตย์กำลังจะตกและช่วงเวลานอน รู้สึกเหงา
มาก คิดถึงบ้านคิดถึงเกี่ยวกับครอบครัว... วางโครงการจะทำอะไรเวลาเข้าฝั่ง
ถ้ายังไม่นอนก็จะไปนั่งจับกลุ่มคุยกันกับเพื่อนที่หัวเรือ พุดตลกเฮฮาที่พอคลายเหงาได้
บ้าง... เรื่องที่คุยส่วนมากก็ไม่พ้นเรื่องผู้หญิง... แต่ก่อนเคยติดกัญชา เห็นเพื่อน
คุกกี้อยากลองบ้าง อยากจะรู้ว่าเป็นยังไง มันสบายตัวไม่คิดมาก แต่ที่หลังคิดได้
เลยเลิก มันหายากด้วยเวลาอยู่ในเรือ เลิกมา 2-3 ปีแล้ว..."

ตอนนี้ถ้าเหงาก็อ่านหนังสือ แต่ชอบดูวีดีโอกับฟังเพลงมากกว่า...
หนังสือไม่เคยซื้อพิมพ์เพื่อนอ่าน ส่วนมากเป็นการดู... วีดีโอ นี่ไม่ค่อยพลาดหรอก
บางเรื่องดูซ้ำก็มี ถ้าหนังสือสนุก ๆ มันทำให้เราติดตาม จนลืมคิดเรื่องอื่นไปเลย..."

10. นายประสงค์ จอมทรัพย์
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 32 ปี
การศึกษา ป. 4
ประสบการณ์ในทะเล 8 ปี
สถานภาพ แต่งงาน

"... ชื่อหนังสือทานตะวัน กับหนังสือบางกอก... กลับมาก็จะซื้อย้อน
หลังบางทีก็สั่งให้เขาเก็บไว้ให้ พอเรือเข้าก็ไปเอามาอ่าน แล้วก็เก็บเอาไปอ่าน
ตอนออกเรืออีก... อยู่บนก็ไม่ค่อยได้อ่านหรอก เคี้ยวไปโน่นไปนี่ไม่ค่อยมีเวลาอ่าน

... แต่อยู่ในเรือหนังสือพวกนี้อ่านแก้เหงาได้... พอหายเหงาก็ทิ้งวางเอาไว้สนใจเป็นบางเรื่อง เรื่องที่มันสนุก พวกอาชญากรรม แล้วก็เรื่องเกี่ยวกับทะเล ส่วนพวกนิยายรัก ๆ ไร้สาระนี่ไม่ชอบไม่อ่านเลย

...วิธีโอด้าเขาเปิดก็ดู ถ้าสนุกก็ดูจนจบ แต่ถ้าไม่สนุกก็ดูสักนิดหน่อยสำหรับผมแล้วมันสู้อ่านหนังสือไม่ได้ อ่านหนังสือมันได้คดีได้ความรู้ด้วย... ถ้าเราอ่านไปแล้วเราคิด ที่ไหนที่เราไม่เคยไป เราอ่านแล้วก็จำไว้ว่าที่ไหน มีอะไร..."

11. นายสงวน ทองสิงห์
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 30 ปี
การศึกษา ป. 4
ประสบการณ์ในทะเล 10 ปี
สถานภาพ แต่งงาน

"มันเหงาเป็นบางครั้งบางคราว จะรู้สึกเหงาในช่วงเวลาก่อนนอน ส่วนมากจะเป็นช่วงเย็น ช่วงที่ไม่ได้ทำงานจะคิดมาก คิดเรื่อยเปื่อย คิดเกี่ยวกับครอบครัวบ้าง คิดว่าจะทำอะไรเมื่อเข้าฝั่ง มันหงุดหงิด บางครั้งเพื่อนมาหยอกก็รำคาญ อยากอยู่คนเดียว... นอนอ่านหนังสือ ก็ค่อยยังชั่วขึ้น... ช่วยได้มาก ทำให้เราดีขึ้น ช่วยทำให้หลับได้เร็วขึ้น..."

"ส่วนใหญ่จะซื้อพวกการ์ตูน เล่มละ 5 บาท 10 บาท อ่านแล้วคลกดี บางเรื่องเนื้อหาที่มีความหมาย ซื้อไปประมาณ 5-6 เล่ม 2-3 วันก็อ่านหมดแล้ว... แต่ผมชอบดูวีดีโอมากกว่าอ่านหนังสือ..."

12. นายบุญเลี้ยง ทองดี
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 22 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 4 ปี
สถานภาพ โสด

"ไม่สนใจ... ไม่ซื้อหนังสืออะไรเลย... บีมเพื่อนเอา... ไม่อ่านนิยาย... ชอบฟังเพลงเพื่อชีวิต พวกคาราบาว พงสิทธิ์ คาราวาน เมื่อก่อนมีเทปของตัวเองเป็นเทปกระเป๋าหัว เพิ่งเอากลับไปบ้านเมื่อเที่ยวที่แล้วนี่เอง... ตอนนี้ขอบีมฟังจากนายท้าย

...อยู่กลางทะเลมันเจียบเหงา มีแต่ความว่างเปล่า มองไปทางไหนก็มีแต่หน้ากับฟ้า คิดถึงแต่เรื่องที่บ้าน เวลาเหงาจะร้องเพลงกล่อมตัวเอง... เปิดเทปฟัง... วีดีโอ ชอบดูหนังบู๊จีนสากล ถ้าถูกใจก็ดูจนจบ... วีดีโอบีบีไม่ค่อยอยากดู เพราะดูแล้วเกิดอารมณ์ไปไหนก็ไม่ได้เลยตัดใจไม่ดู...

หนังสือก็อ่านบ้างเหมือนกัน บีมเพื่อนพวกการ์ตูนคลก การ์ตูนเล่มละบาท พวกเรื่องผี หรือเรื่องชีวิต...

13. นายศักดิ์ ทองนวล
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 27 ปี
การศึกษา ป. 5
ประสบการณ์ในทะเล ออกทะเลครั้งแรก
สถานภาพ แต่งงาน

"เบื่องานที่บ้าน พ่อดีเพื่อนชวนมาทำเลยลองดู... เหงาเหมือนกันยังไม่ค่อยรู้จักใคร... ไม่ค่อยคุยกับใคร คิดถึงและเป็นห่วงที่บ้านแต่พยายามทำใจ... ก่อนนอนยิ่งคิดมากเลยนอนไม่ค่อยหลับ วันแรก ๆ นี่แยเลย ช่วงหลังนี่ดีขึ้นได้คุยกับเพื่อนมากขึ้น ได้อ่านหนังสือ คุนนิ่ง ก็ทำให้ลืมไปบ้าง...

ผมซื้อหนังสือพิมพ์มาฉบับเดียว ชอบอ่านข่าวการเมืองกับข่าวอาชญากรรม... บีมเพื่อนอ่านด้วย พวกหนังสือการ์ตูน..."

14. นายสรายุทธ ชูกระชั้น
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 24 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 4 เดือน
สถานภาพ โสด

" เหงาเวลานอนตอนกลางคืน นอนไม่หลับ คิดโน้นคิดนี้ จิตใจไม่ดี ไม่อยากจะทำอะไรเลย ถ้าทำงานจะไม่รู้สึกหงา ยิ่งเห็นปลาเยอะยิ่งดี มีกำลังใจ เพราะจะได้เข้าฝั่งไว ๆ ถ้าทำงานมันเหนื่อยแล้วนอนหลับสบายไม่คิดมาก กลาง-วันนอนมาก กลางคืนเลยนอนไม่ค่อยหลับ ไม่รู้ว่าจะไปไหน... คู่วิดีโอบ้าง บางทีก็นอนอ่านหนังสือ..."

ชอบหนังสือมากกว่า มันเป็นของเรา จะอ่านเมื่อไหร่ หยุดเมื่อไรก็ได้ ไม่เหมือนวีดีโอ ชอบอ่านนิยายเพราะอ่านสนุกแก่หงาได้... ชื่อไป 10 เล่ม การ์ตูนขายหัวเราะ 1 เล่ม แล้วก็การ์ตูนเล่มเล็กเล่มละบาท 10 เล่ม... พวกบางกอกไม่ได้อ่าน เพราะไม่ชอบติดตาม นวลนางบ้าง วยสวิงบ้าง ที่เด็ดบ้าง ไม่แน่หรอก ถ้าบางแบบสวย ๆ ก็ชื่อ... อ่านหมดทั้งเล่มแต่ชอบคุรูป เวลาอ่านหมดแล้วว่าง ๆ ก็เอามาเปิดคุรูปได้อีก..."

เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทั้ง 14 กรณีดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถวิเคราะห์แยกแยะสาเหตุที่ทำให้ลูกเรือที่มีความรู้สึกหงาว่าเหว่ ว่ามาจากสาเหตุใหญ่ ๆ อยู่ 2 ประการคือ

1. ระดับของความต้องการในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เราได้ทราบว่าความสัมพันธ์ฉันท์คู่รัก มิตรภาพฉันท์เพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสัมพันธ์ทางการงาน เป็นความสัมพันธ์ซึ่งสามารถช่วยบรรเทาความรู้สึกว่าเหว่ได้ แต่ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ก็อาจก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเหว่ได้ เช่นเดียวกัน ถ้าในขณะนั้นบุคคลผู้นั้นมีความต้องการในการมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว แต่ไม่อาจได้รับความระดับที่ตนต้องการได้ เช่น ความผูกพันที่มีต่อบุคคลในครอบครัว ก่อให้เกิดความต้องการในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้น นายพจน์ได้กล่าวว่า "อยู่กลางทะเลนาน ๆ แล้วมันเซ็ง ช่วงเย็นจะหงา ช่วงที่ไม่ม้งานทำ บางทีก็มานั่งหัวเรือคุยกัน... คุยเรื่องบนฝั่งเกี่ยวกับทางบ้าน ครอบครัว... นอนไม่ค่อยหลับ คิดมาก คิดเรื่องโน้นบ้างเรื่องนี้บ้างหลายสิ่ง คิดว่าทางบ้านจะอยู่กันอย่างไรมากหลายวันแล้วไม่รู้เลย อยู่กลางทะเลมันขาดการติดต่... ต้องหางานทำอย่าให้สมองมันว่าง..."

นายพัฒนาได้กล่าวว่า "เวลาว่าง ๆ ไม่ได้ทำงานหงาบ้างเหมือนกัน คิดมาก คิดถึงบ้าน คิดไปต่าง ๆ นานา เป็นห่วงทางบ้านว่าจะเป็นอย่างไบบ้าง บางทีก็คิดว่าจะไปทำอะไรดีถ้าเลิกทำงานทะเล..."

ลูกเรือบางคนขาดความสัมพันธ์กับผู้อื่นในการทำงาน โดยงานที่ทำ อาจเป็นงานที่ต้องทำตามลำพังจึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าเหว่ ดังเช่นจุมโพ้ได้กล่าว ว่า "บางครั้งเหงาเพราะต้องทำงานอยู่ในครัวคนเดียว ... อยากทำงานให้ เสรีจ้จ ... ก่อนนอนจะคิดมาก อยากนอนให้หลับไปเลย พอตื่นขึ้นมาจิตใจจะได้อแจ่มใสขึ้น ..."

ในบางกรณีอาจเกิดความต้องการในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนแต่ไม่อาจได้รับ จึงเกิดความรู้สึกว่าเหว่ขึ้น เช่น กรณีนายศักดิ์ ซึ่งออกเรือเป็นครั้งแรก ยังไม่ค่อยคุ้นกับคนอื่นมากนัก การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงน้อยไปด้วย หรือกรณีของนายท้ายที่ต้องนั่งถือท้ายอยู่เพียงลำพัง "เหงาบ้างเหมือนกัน บางที่ต้องนั่งถือท้ายคนเดียวตอนกลางคืน เพื่อน ๆ นอนหลับกันหมด..."

2. ความไม่พอใจกับปฏิสัมพันธ์ที่มีอยู่ ลูกเรือบางคนที่มีความรู้สึกเหงาว่าเหว่นั้นไม่ใช่ว่าจะเป็นผู้ที่มีการติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อย แต่ว่าเป็นสภาพที่ผู้นั้นไม่พอใจกับการมีปฏิสัมพันธ์อันนั้นมากกว่า แม้จะอยู่ท่ามกลางหรือห้อมล้อมไปด้วยเพื่อนฝูงจำนวนมากก็ตาม จากการศึกษาพบว่าสภาพของความไม่พอใจกับการมีปฏิสัมพันธ์นั้นเกิดจากความแตกต่างระหว่างวัย จึงมีความแตกต่างในเรื่องของความคิดและการแสดงออก ทำให้เกิดการแยกตัวออกไปจากกลุ่ม อันก่อให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและเหงาว่าเหว่ ดังเช่น นายเสน่ห์ผู้ที่มีอายุมากกว่าเพื่อนในบรรดาลูกเรือทั้งหมด จนลูกเรือส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะหยอกล้อด้วยเนื่องจากวัยที่เปรียบเสมือนญาติผู้ใหญ่คนหนึ่ง ซึ่งได้กล่าวว่า "ผมมีอายุมากกว่าลูกเรือทุกคนในลำนี้ มันเลยไม่ค่อยกล้ามาบุงกับผมหรอก เพราะผมก็รุ่นพ่อรุ่นลุงมันแล้ว ก็เลยทำให้ผมเหงามากกว่าตอนที่เป็นวัยรุ่นที่เริ่มลงเรือใหม่ ๆ ผมเองก็ไม่อยากไปบุงกับพวกมัน เพราะมันเป็นเด็ก..."

ความไม่พอใจกับปฏิสัมพันธ์ที่มีอยู่นั้น อาจเนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์นั้นมันซ้ำซากจำเจ ไม่มีสิ่งแปลกใหม่ ดังเช่นกรณีของนายวิชัย "มันเหงานะ คิดถึงฝั่งอยู่ในทะเลไปไหนก็ไม่ได้ เวลาเหงาก็เดินมาหน้าแก๊งสักพักหนึ่ง... พุดกับเพื่อนก็หน้าเก่า ๆ ทั้งนั้นเลย... ก็กลับไปนอน ถึงไม่่วงก็จำเป็นต้องนอนแล้วไม่รู้จะไปไหน..."

ความรู้สึกเหงาและว่าเหว่ของลูกเรือประมงทั้ง 2 ประการ ดังกล่าวข้างต้นเป็นแรงจูงใจให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความว่าเหว่ของลูกเรือซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะว่าการเลือกรับข่าว

สารของลูกเรือประมงแต่ละคนย่อมจะหันเข้าหาลักษณะ เฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ บางคนใช้หนังสือเพราะหนังสือเป็นสื่อส่วนตัว จะใช้เมื่อใดก็ได้ตามต้องการ อีกทั้งสะดวกในการพกพาและราคาก็ไม่แพง คั้งที่นายสราวุธได้กล่าวไว้ว่า "ชอบหนังสือมากกว่า มันเป็นของเรา จะอ่านเมื่อไหร่ หยุดเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่เหมือนวิดีโอ ชอบนวนิยายเพราะอ่านสนุกแก้เหงาได้..." หรือคำกล่าวของนายท้ายที่ว่า "ผมซื้อหนังสือพวกนิยายบางกอกทานตะวัน นิยาย รักเล่มละ 10 บาท มันถูกดี แล้วก็อ่านได้แยะด้วย..."

แต่ก็มีลูกเรือจำนวนมากที่เลือกเปิดรับสื่อวิดีโอเพื่อขจัดความว่าเหว่ ทั้งนี้เพราะ เป็นสื่อที่สามารถปลดปล่อยอารมณ์ได้ดีที่สุด สามารถชดเชยความรู้สึกที่ตนเองไม่มี และยังเป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กันในช่วงที่คูอยู่ด้วยกัน นายพจน์ได้กล่าวว่า "ผมไม่ค่อยได้ซื้อหนังสือหรอก ชอบดูวิดีโอมากกว่า... วิดีโอได้ดูพร้อม ๆ กันหลายคน... มันช่วยทำให้เราลืม ๆ ไป ไม่ต้องคิด บางทีหนังมันสนุกก็คลายเหงาไปได้..."

นอกจากการใช้สื่อมวลชนเพื่อขจัดความว่าเหว่แล้ว ลูกเรือบางส่วนยังมีกิจกรรมอย่างอื่นเพื่อใช้ขจัดความว่าเหว่ที่เกิดขึ้นอีกด้วย กิจกรรมดังกล่าวคือ

- การตกปลา นอกจากความตื่นเต้นในขณะที่ปลากำลังติดเบ็ดแล้ว ปลาที่ตกได้นั้นได้ก่อกองญาติให้เป็นของส่วนตัวโดยจะฝากแช่เย็นไว้ในห้องปลา หรือจะทำเป็นปลาเค็มก็ได้ ลูกเรือบอกว่าชอบตกปลามากเพราะนอกจากจะแก้เหงาได้แล้วยังได้เงินใช้อีกด้วย เพราะเวลาเข้าฝั่งก็จะนำปลานั้นไปขาย ซึ่งบางคนถ้าขยันหน่อยก็จะเป็นการเพิ่มรายได้ของตัวเองได้อีกทางหนึ่งด้วย

- การเล่นการพนัน การพนันเป็นของปกติธรรมดาสามัญในเรือ เพราะทำให้ตื่นเต้น เวลาเล่นได้เสียต้องคอยลุ้นอยู่ตลอดเวลา โดยปกติได้กั้งจะไม่ว่าเพราะรู้ว่าไม่มีทางห้ามได้ถ้าทราบใจไม่ทำให้เสียงานและไม่มีของหายเกิดขึ้น แต่ถ้ามีอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นได้กั้งจะห้ามเล่นทันที ลูกเรือคนหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า "การพนันในเรือนี้เพียบเลย ได้เสียกันเป็นร้อยเป็นพันเริ่มตั้งแต่ลิโพหนึ่งขวด หรือขนมจีนหนึ่งจานไปจนถึงเงินหลาย ๆ พันบาท"

การพนันในเรือมีทุกรูปแบบตั้งแต่มวย ไข่ ไฮโล ตลอดจนบางครั้งไม่มีอะไรจะ เล่นก็เล่นทายกันว่าวันนี้ได้กั้งจะนั่งกางเกงสีอะไร ย่างเท้าขึ้นแป้นเท้า

ชายหรือเท้าขวา หรือบางทีพอลาขึ้นมาจากอวนเพื่อนำลงห้องแช่น้ำแข็ง ก็พันกัน
เลยว่าปลาครั้งนี้มีกีกิโล เป็นต้น

- การคุกักดูชา ภายในเรือลำนี้จากการสอบถามจากลูกเรือพบว่า มีผู้
คุกักดูชาประมาณ 4 คน โดยการจับใส่บุหรีและคุบ้อง "ล่า" ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่คุก
ักดูชาได้กล่าวว่า "ผมคุคแต่ักดูชาเท่านั้นอย่างอื่นไม่เอา และในเรือนี้ก็มิแต่ักดูชา
เท่านั้นเอง... คุคแล้วมันสบายตัวดี ไม่คิดมาก"

ลักษณะที่สอง : กลุ่มลูกเรือที่ไม่เหงาวว่าเหวแต่เบือหน้าย ลูกเรือกลุ่มนี้
ไม่รู้สิกกเหงาวว่าเหว แต่รู้สิกกเบือหน้ายไปกับชีวิตประจำวัน และสภาพความเป็น
อยู่ในเรือ ภาวะความเบือหน้ายของลูกเรือเหล่านี้ เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มีเพียง
น้ำกับฟ้า สถานที่ในเรืออั้นคับแคบ งานหรือกิจกรรมที่ท้ออยู่ก็ซ้ำซากจำเจ ไม่มีความ
แปลกใหม่ ผู้คนเพื่อนฝูงก็หน้าเก่า ๆ ทั้งนี้ กรณีของลูกเรือในกลุ่มนี้มีดังนี้

1. นายสุธัน ศรีมณฑา
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 19 ปี
การศึกษา ป. 5
ประสบการณ์ในทะเล 7 ปี
สถานภาพ โสด

"อยู่กลางทะเลมันเบือ เพราะอยู่ฝั่งไม่ต้องคิดอะไร จะไปไหนก็ได้
กินอะไรก็ได้ แต่อยู่กลางทะเลจะไปไหนก็ไม่ได้ เจอแต่น้ำกับฟ้าเท่านั้น... ที่ชื่อ
ส่วนมากจะเป็นบางกอก กับการ์ตูน พวกนี้มันแก้เซ็งดี เพราะมันไม่มีอะไรจะให้คุ
แล้ว ไม่ได้คิดหนังสือบางกอกหรือ... แบบว่าอยู่กลางทะเลไม่มีอะไรจะทำอ่าน
แก้เซ็งได้... มันก็ช่วยท้อทำให้เราดีขึ้น หายเครียด สิมช่วงเวลาช่วงนั้นไปได้
... บางวันทำงานหนัก แล้วมันเหนือบ นอนอ่านหนังสือก็ช่วยท้อให้หลับได้เร็วขึ้น

2. นายกิตติพร จำเจือ
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 18 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 6 ปี
สถานภาพ โสด

"เวลาว่าง ๆ ไม่มีอะไรทำมันเซ็ง อยากให้เพื่อนมาคุยด้วย บางทีนอนไม่หลับก็เรียกเพื่อนมาคุยหัวเรือ... พยายามหลับให้ได้ ถ้าไม่หลับก็อ่านหนังสือ... บางครั้งก็อ่านซ้ำซาก ตอนไหนมันๆ จะอ่านซ้ำหลายเที่ยว..."

ชื่อการ์ตูนเล่มละ 5 บาท... อ่านวันเดียวจบ ชอบการ์ตูนเรื่องประเภทผี เล่มละบาท บางครั้งก็ขี้มเขาคูบ้าง... ตอนนี่ชื่อบางกอก เพราะติดนิยาย เมื่อก่อนไม่ชอบหรือพอไปขี้มเพื่อนอ่านแล้วติดใจ เคี้ยวนี้ชื่อประจำ... อ่านเรื่องลูกคอกจรวค มือปราบสิบแผ่นดิน... เพื่อนมาคุยให้ฟังว่าเรื่องนี้มันมาก ก็เลยอ่านดูแล้วติดใจ... อ่านเสร็จแล้วเพื่อนมาขี้มไปก็หายไปเลย แต่ก็ไม่ได้ติดตามหรือ... ถ้าไม่มีอะไรอ่าน หนังสืออะไรก็ได้ จะนำมาเปิดดูผ่าน ๆ ถ้าเรื่องน่าสนใจก็จะอ่าน..."

เคยซื้อเทป หินเหล็กไฟ มาขี้มเครื่องนายท้ายเปิดฟัง... เบื่อมาก ๆ ก็เล่นเหมือนกัน ที่เล่นกันก็มีคัมมี ไฮโลแล้วก็บ๊อคเต็ง ได้เสียบกันเยอะทั้งเป็นเงินเป็นทอง บางคนได้เสียบตั้ง 2-3 พัน ส่วนมากจะเล่นกันหลังกู่วอนเสร็จแล้วมันไม่รู้จะทำอะไร..."

3. ค.ช. พันธุ์ชื่น ทองจู้

ตำแหน่ง คนอวน

อายุ 14 ปี

การศึกษา ป. 6

ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี

สถานภาพ โสด

"ถ้าออกมา 4-5 วันแล้วยังไม่ได้ปลา จะเบื่อบ้างมาก ถ้าได้ทำงานจะไม่ค่อยเบื่อไม่เหงา... อยากให้เรือได้ปลามาก ๆ จะได้เข้าฝั่งเร็ว ๆ ยิ่งเวลาคลื่นจืด ๆ หรือตอนดวงอาทิตย์กำลังตก คิดถึงบ้าน อยากกลับบ้าน... เวลารู้สึกเบื่อ อยากเล่นกับเพื่อน อ่านหนังสือ... ชอบอ่านการ์ตูนมากกว่าเพื่อน อ่านแล้วสบายใจ ส่วนมากชอบเรื่องผี ๆ เทียวหนึ่ง ๆ ชื่อไปประมาณ 20 เล่ม... เป็นพวกชายหัวเราะกับการ์ตูนเล่มละบาท... อ่านหมดไม่มีเหลือ บางทีไม่พอ หนังสือบางกอกขี้มเขาอ่าน เพราะอ่านนิยายเรื่องลูกคอกจรวคเรื่องเดียว..."

หนังสือโป๊เปิดดูเหมือนกัน ไม่เคยซื้อ ไม่ค่อยชอบ... ชอบคู่วิดีโอหนังจีนพวกเขียน... คนเหนือเขียน... ผู้หญิงเข้าใครอย่าแตะ... ตายก็ชาติก็ชาติ เธอไม่ได้... พวกเทพตลกก็ชอบดู... ซูเปอร์โจ๊ก, เต๋อ คอกสะเดา, จุ่มจุ่ม...

บางทีดู 2-3 รอบ แต่หนังสือไม่อ่านซ้ำ อ่านเสร็จแล้วก็จะเหินบไว้ตามชื่อเรือใคร จะเอาไปก็เอาไป คนอื่นก็เหมือนกัน... พอเรือเข้าฝั่งไปเที่ยวไม่อ่านแล้วหนังสือที่วีก็ไม่ดู ไปดูหนังโรง"

4. นายพีระชัย ศรีเรือง
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 17 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี
สถานภาพ โสด

"ชื่อหนังสือบางกอก หนังสือนิยายเล่มละ 10 บาท อ่านเรื่องมือปราบ สิบแผ่นดิน, โกลเกินฝัน... อ่านแล้วคิดใจ สนุกมาก... มันแข็งถึงได้อ่านหนังสือพวกนี้ หนังสือนิยายนี้ชื่อที่เดียว 5 เล่มเลย... บางกอกมันออกวันจันทร์ถึงเราไม่ได้ชื่อเพราะอยู่กลางทะเล พอเข้ามาที่ก็ชื่อที่เดียว 2-3 เล่ม พอออกไปก็เอาออกไปอ่านด้วย..."

5. นายสุนทร ชูแก้ว
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 30 ปี
การศึกษา ป. 4
ประสบการณ์ในทะเล 10 ปี
สถานภาพ โสด

"เบื้องานเรือ ออกไปก็ไม่รู้จะไปทำอะไรกัน ความรู้เรามันน้อย ทำงานอย่างอื่นก็ไม่เป็น... ต้องปลง อยู่คนเดียวจะคิดมาก โดยเฉพาะเวลากลางคืนคุยกับเพื่อนช่วยได้... คุยกันเรื่องไร้สาระเรื่อยเปื่อย... ชอบอ่านสตาร์ช็อคเกอร์ เพราะอ่านแล้วมันทำให้จิตใจเราแรงดี มันเป็นที่ทำ ทำให้เพลิน มาเวลาที่ว่าง ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องคิดมาก..."

หนังสืออย่างอื่นไม่ซื้อเลย ถ้าจะอ่านก็หยิบยืมเพื่อนเอา แต่จะเป็นหนังสือการ์ตูนอย่างเดียว พวกขายหัวเราะ การ์ตูนเล่มละบาท... วีดีโอก็ชอบดู ดูได้ทั้งนั้น เขาเปิดอะไรมาก็ได้..."

6. นายบุญเลิศ พ้อบาน
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 15 ปี
 การศึกษา ป. 6
 ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี
 สถานภาพ โสด

"ชื่อการ์ตูนเล่มละบาท 5-6 เล่ม ขายหัวเราะ 2 เล่ม... มันช่วยทำให้ตกลงได้หัวเราะบ้าง เฟลลิ่งดี แก่แข็งไปได้เหมือนกัน... จะอ่านหมดในวันเดียว... เก็บไว้บ้าง เพื่อนยืมไปบ้าง อ่านซ้ำเป็นบางเล่มเฉพาะเล่มที่ชอบ ๆ หนังสือที่ยืมจากเพื่อนจะเป็นหนังสือพวกการ์ตูน จะไม่อ่านพวกบางกอก ทานตะวัน เพราะไม่ได้ติดตาม อ่านไปก็ไม่รู้เรื่อง ถ้าหยิบมาดู จะดูดวงในหนังสือบางกอก... ถ้าดูแล้วเขาเขียนใกล้เคียงกับความเป็นจริงก็เชื่อ..."

จะชอบดูวีดีโอมากกว่า ชอบดูหนังสือบู๊ คลก เวลาดูหนังที่มันหักหลังกัน ก็จะทำเอาไว้เพื่อเป็นบทเรียน เวลาคบเพื่อนจะได้ระวังตัวเอง...."

7. นายสันต์ มะลิงาม
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 18 ปี
 การศึกษา ป. 6
 ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี
 สถานภาพ โสด

"ไม่ชอบอ่านหนังสือ... ไม่ซื้อ ชอบดูวีดีโอทุกประเภท บางทีก็ดูซ้ำ 2-3 รอบ... มันแข็งอยู่กลางทะเลไม่มีอะไรทำ... บางทีก็ร้องรำทำเพลงกันที่หัวเรือเวลาว่าง ๆ ... ตอนกลางคืนดูวีดีโอที่เรือเข้ามา... หนังสือบ้าง คลกบ้าง บางคืนก็เปิดหนังสือ...หนังสือพวกลูกเรือเข้ามากันเอง ใครจะดูก็เก็บเงินกันคนละ 10-20 บาท..."

8. นายไพโรจน์ นุราฤทธิ์
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 32 ปี
 การศึกษา ป. 4
 ประสบการณ์ในทะเล 6 ปี
 สถานภาพ โสด (เคยแต่งงานแล้วเลิก)

"ผมซื้อไทยเพลย์บอย นวลนาง มวยสยาม ประมาณ 3-4 เล่ม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ซื้อไปด้วย และสั่งทางร้านเอาไว้ให้เก็บไว้ให้ด้วย พอกลับมาจะได้อ่าน... คนทะเลมันต้องติดตามข่าวย้อนหลัง ไว้อ่านแก้เหงาได้กลางทะเลหนังสือมวยก็เหมือนกันต้องสั่งทางร้านให้เก็บเอาไว้ให้..."

จะอ่านช่วงงานเสร็จ หรือช่วงว่าง ๆ ไม่ได้ทำอะไร ช่วงน้ำไหลตกปลาไม่ได้ แต่ถ้าตกปลาได้ก็จะตกปลาดีกว่ามีรายได้... บางทีอ่านหมดแล้ว เบื่อ ๆ เชิง ๆ ก็อ่านซ้ำของเก่านั้นแหละทุกหน้า... ผมชอบอ่านหนังสือแล้วเก็บสะสมเอาไว้ไม่ทิ้ง พอได้มากแล้วก็จะส่งไปให้เพื่อนที่บ้าน เพราะบ้านผมอยู่ใกล้ชายแดน

หนังสือมวยอ่านแล้วก็เพลินดี คุราคาค้อรองเอาไว้เล่นกับเพื่อนได้ บางทีก็ได้เสียถึง 2-3 พันบาท... คูวีดีโอเบ๊ หนังสือเบ๊ ก็มีอารมณ์บ้าง แต่ต้องตั้งใจหาอะไรทำให้มันลืม ๆ ไป..."

9. นายอรรถพร อภิลักษณ์กุล
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 22 ปี
 การศึกษา ม. 6
 ประสบการณ์ในทะเล 4 ปี
 สถานภาพ โสด

"ออกแรก ๆ จะเหงาไม่มีเพื่อน แต่พอออกหลายครั้งเริ่มชิน มีเพื่อนเยอะ... เบื่อบ้างบางครั้งบางคราว อ่านหนังสือแล้วไม่ทำให้คิดมาก... ผมชอบอ่านสตาร์ช็อคเกอร์ อ่านทั้งเล่ม... ได้ความรู้เกี่ยวกับฟุตบอล ได้เอาไปคุยกับเพื่อน เพราะส่วนมากก็เล่นบอลกันหลายคน..."

ถ้าอ่านหมดแล้วก็ไม่อ่านซ้ำแต่จะเอามาเปิดดูรูป บางทีก็ยืมหนังสือบาง
 กอกจากเพื่อน ไม่ได้อ่านนิยายแต่จะอ่านคอลัมน์ คุยกับสิรุ้ง กับคอลัมน์แพทย์บางกอก
 อ่านคุยกับสิรุ้งก็รู้เอาไว้เผื่อตรงกับชีวิตเราในวันข้างหน้า... อ่านแพทย์บางกอก
 ทำให้รู้จักโรคเอดส์, โรคเบาหวาน รู้ถึงอาการของโรคว่ามันเป็นอย่างไร...

นอกจากสตาร์ช็อคเกอร์แล้ว ก็ยังซื้อหนังสือการ์ตูนตลก 1 เล่ม และ
 การ์ตูนเล่มละบาท 10 เล่ม โดยมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับผีอะไรทำนองนี้แหละ
 ... ชอบดูวิดีโอ พวกหนังฝรั่งกับหนังจีน ประเภทสงครามหรือประเภทโหด ๆ ...

10. นายอนุศาสน์ ๗ นคร
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 25 ปี
 การศึกษา ม. 3
 ประสบการณ์ในทะเล 7 ปี
 สถานภาพ โสด

"ก็จะมีการ์ตูนบ้าง หนังสือพิมพ์บ้าง พอประมาณ การ์ตูนสัก 9-10 เล่ม
 หนังสือพิมพ์สัก 2-3 ฉบับ... ส่วนมากผมชอบอ่านเรื่องการเมือง อ่านไปเล่น ๆ
 อย่างนั้นแหละ... การ์ตูนมันแก้เซ็ง แล้วอ่านไม่ต้องนานด้วย เติบาก็จบเล่ม...
 เราเขวี้ยงทิ้งตรงไหนก็ไม่เสียดาย หรือจะส่งให้เพื่อนอ่านต่อก็ได้... หนังสือพิมพ์
 มันได้หลายอย่าง ส่วนมากอ่านข่าวการเมือง รู้ ๆ ไว้คุยกันยังงั้นแหละระดับความ
 รู้ตัวเอง บางทีก็ได้รู้เกี่ยวกับสภาพอากาศบ้าง...

...ออกมาหลาย ๆ วันถ้าไม่ได้ปลายิ่งเบือเข้าไปใหญ่ พอเครียดมาก ๆ
 บางครั้งก็รื้อหนังสือเก่า ๆ มาอ่าน นอนพักผ่อนบ้าง ก็ค่อยยังชั่วขึ้นมาได้หน่อย...
 วิดีโอส่วนใหญ่จะดูตอนกลางคืน สำหรับผมแล้วดูบ้างไม่ดูบ้างแล้วแต่อารมณ์ ถ้านอน
 ไม่หลับก็จะไปดู..."

11. นายถนอม ศรีวงศ์รักษ์
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 28 ปี
 การศึกษา ม.ศ. 3
 ประสบการณ์ในทะเล 1 ปีครึ่ง
 สถานภาพ โสด

"หนังสือต้องอ่านทุกวัน มันขาดไม่ได้ อ่านแล้วมันทำให้ลืม ๆ เวลาไปข้าง... บางทีก็นึกขำในใจเวลาอ่านเรื่องตลก มันทำให้ชีวิตเบิกบานได้บ้างแบบนี้ เวลาออกทะเล... เวลาปลดทุกข์ท้ายเรือ ยังต้องเอาหนังสือการ์ตูนไปอ่านด้วยเลย..."

ผมชอบซื้อหนังสือมวยสยาม แล้วก็การ์ตูนตลก เล่มละ 5 บาท การ์ตูนเล่มละบาท อะไรพวกนี้แหละ รวม ๆ แล้วซื้อไปประมาณ 20 เล่มได้... ผมไม่ชอบอ่านเรื่องยาว ๆ การ์ตูนมันเป็นเรื่องสั้น ๆ อ่านแล้วมันไม่ต้องมาคิดมากอะไร อ่านแล้วสบายใจดี ราคาถูกด้วย... อ่านมวยสยามก็เพื่อจะดูเชิงคูฟอร์มมวยก่อนว่ามาดีหรือไม่ เพราะว่าผมเองก็เล่นมวยกับเพื่อนอยู่เรื่อย ๆ ในเรือ..."

อ่านทั้งเล่มเลยครับ บางทีหนังสือมันขาดมือก็ต้องไล่ที่ยังไม่ได้อ่าน บางทีสิ่งที่ไม่สนใจผ่านไปก่อน พอหมดแล้วก็ค่อยกลับมาอ่านทีหลัง"

12. นายเสน่ห์ การะเกด

ตำแหน่ง คนอวน

อายุ 37 ปี

การศึกษา ป. 4

ประสบการณ์ในทะเล 18 ปี

สถานภาพ โสด

"ชื่อบางกอก ทานตะวัน มวยสยาม การ์ตูนตลก และการ์ตูนเล่มละบาท ... ผมชอบนิยายเกี่ยวกับทะเล ที่ชลาชัยเป็นคนแต่ง เพราะชลาชัยนี่เขาเคยเป็นไต๋อยู่ที่คลองด่านมาก่อน เขามีประสบการณ์ในทะเลมาก นิยายที่เขาแต่งก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับทะเลทั้งนั้น เช่น เรื่องตั้งเกเลือกเคียด มันมาก ทำให้เรารู้เรื่องทะเลมากขึ้นด้วย"

อ่านทุกเรื่อง... ว่างเมื่อไรก็เอาขึ้นมาอ่าน เรือล่อมปลาโอนี่เวลาว่างมันเยอะ บางทีก็ว่าจะได้ตีปลาสักที ตั้ง 4-5 วัน ไม่มีหนังสือจะอ่านแล้ว... ก็เวียนกันไปเวียนกันมา หนังสือทุกชนิดที่มีนั่นแหละ..."

13. นายสุชาติ ชิตชลธาร
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 23 ปี
การศึกษา ม. 3
ประสบการณ์ในทะเล 4 ปี
สถานภาพ โสด

"เราติดตามนิยายอยู่... อ่านแล้วสนุก คลายเครียดไปด้วยในตัว ชื่อทานตะวันเล่มเดียว ติดตามเรื่องโลมาพยาบาล... จะอ่านสัก 2-3 เรื่อง ไม่ได้ อ่านทั้งเล่ม ออกไปหลาย ๆ วันจะสั่งให้ทางร้านเก็บเอาไว้ให้ พอเรือเข้าฝั่งก็จะไปเอา..."

สำหรับลูกเรือในกลุ่มที่สองนี้ เป็นกลุ่มที่มีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อชีวิตประจำวันที่ซ้ำซากจำเจ การใช้สื่อมวลชนของพวกนี้จึงมีลักษณะเพื่อแสวงหาความบันเทิง ความเพลิดเพลิน ใช้สื่อเพื่อฆ่าเวลาที่ว่าง ๆ ทำให้ไม่ต้องคิดมาก โดยสื่อมวลชนจะช่วยทำให้ลืมเวลาในช่วงนั้นไปได้

ลักษณะที่สาม: กลุ่มลูกเรือที่ไม่เหงาว่าเหว่และไม่เบื่อหน่าย ลูกเรือกลุ่มนี้ก็มีลักษณะทั่ว ๆ ไป เหมือนกับกลุ่มอื่น ๆ แต่อาจเนื่องมาจากเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบ ในเรื่องงานอยู่ตลอดเวลาที่ออกปฏิบัติงาน จึงทำให้ไม่มีเวลาว่างมากนัก เวลาส่วนใหญ่จึงคิดอยู่แต่เรื่องงาน เช่น ใต้ก้ง ช่างเครื่อง หรือเป็นลูกเรือทั่ว ๆ ไป ที่ไม่มีภาระผูกพันใด ๆ ที่จะต้องคิดมาก หรือมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนอยู่เสมอ ๆ เช่น เล่นการพนัน แต่พวกนี้บางคนก็ยังคงใช้สื่อมวลชนเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน สร้างความบันเทิงให้ตัวเองหรือต้องการได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน กรณีลูกเรือที่ไม่เหงาไม่เบื่อแต่ใช้สื่อมวลชนมีดังนี้

1. นายสมทรง พจน์สมพงษ์
ตำแหน่ง ใต้ก้ง
อายุ 32 ปี
การศึกษา ม.ศ. 5
ประสบการณ์ในทะเล 10 ปี
สถานภาพ แต่งงาน

"ส่วนมากผมเองนี้จะไม่ค่อยอ่านหนังสือ ผมจะใช้เวลาว่างพักผ่อนมากกว่า คือไม่รู้จะทำอะไรจริง ๆ ถึงจะเอาหนังสือขึ้นมาอ่าน เป็นพวกหนังสือพิมพ์ หนังสืออาชญากรรม หนังสือพิมพ์ก็จะเป็นของวันที่ออกเรื่อนี้ ของวันรุ่งขึ้น และของวันที่ผ่าน ๆ มาสัก 2-3 เล่ม แล้วก็การ์ตูนเล่มละ 5 บาท สัก 2-3 เล่ม..."

พวกลูกน้องผมมันชอบอ่านนิยาย แต่อย่างผมนี้ไม่ชอบนิยาย อยากจะรู้เกี่ยวกับข่าวบ้านเมือง หนังสือพิมพ์ก็จะอ่านทั่วไปหมดแต่ส่วนมากผมอ่านข่าวหน้าหนึ่งแล้วเห็นเรื่องไหนที่น่าติดตามก็จะตาม... ก็ทำให้เราทราบว่าตอนนี้บ้านเมืองเป็นยังไง เพราะอยู่กลางทะเลนี้ไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวอะไรหรอก... บางทีเพื่อนลาอื่นออกมาทีหลังก็จะซื้อมาฝาก...

ผมเองไม่ค่อยเหงาหรอก อยู่บนแป้นก็คุยกับลาโน้นลานั้นไปเรื่อย... แล้วก็คอยฟังว่าเขาจับปลากันได้แถวไหน ทุกวันก็ต้องรายงานทางวิทยุไปยังแปปลา เวลา 2 โมงเช้า กับ 4 โมงเย็น... บางทีหาปลาไม่ได้เครียด ๆ ก็ลงมาข้างล่างเปิดวิทยุโอดูสักม้วนสองม้วนก็จะดีขึ้น แล้วค่อยขึ้นไปหาปลาต่อ...

ส่วนมากผมไปเลือกเข้าวิทยุโอดด้วยตัวเอง จะเอาหนังสือใหม่ ๆ มาดู เป็นหนังสือไม่ค่อยเครียด ครั้งหนึ่งจะต้องมีคลอกอย่างน้อย 2-3 ม้วน คือให้ลูกน้องมันได้หายเครียดกันด้วย เราเองก็ไม่เครียด... ส่วนมากออกเรือจะชอบดูหนังสือต่อสู้ พวกเสียงตายเป็นไรพวกนี้ แต่พวกหนังรัก ๆ นี้ พวกนี้มันให้เสียมากกว่า...

เพลงก็ไม่ค่อยได้เปิดฟังหรอก เพราะต้องฟังวิทยุสื่อสาร... จะใช้ก็ตอนเช้ากับตอนเย็นเปิดเพลงเดินออกกำลังอยู่บนแป้นนี้แหละ ให้เหงื่อมันออกบ้าง อยู่กลางทะเลมันไม่ได้ออกกำลังกายนั่งอยู่กับที่ทั้งวัน..."

2. นายบุญรอด แสงสาคร
ตำแหน่ง ช่างเครื่อง
อายุ 35 ปี
การศึกษา ป.4
ประสบการณ์ในทะเล 22 ปี
สถานภาพ โสด

"ผมทำงานคนเดียวไม่มีลูกน้อง ต้องดูแลเครื่องยนต์ไม่ค่อยมีเวลาว่าง... หนังสือไม่ค่อยได้ซื้อ บางทีก็ยืมเพื่อน พวกหนังสือการ์ตูนคลอก ขายหัวเราอะไรพวกนี้ หรือการ์ตูนเล่มละบาท... วิทยุก็ดูบ้างแต่ไม่บ่อยนัก..."

3. นายเลิศ สุรินทร์
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 19 ปี
 การศึกษา ป. 6
 ประสบการณ์ในทะเล 6 ปี
 สถานภาพ โสด

"ชื่อหนังสือบางกอกกับทานตะวัน เพราะชอบอ่านนิยาย ในบางกอกจะอ่านเรื่องมือปราบสิบแผ่นดิน, บอดทวน, ลูกผู้ชายต้องแน่น ในทานตะวันก็จะอ่านคนเหล็ก, สมิงเหล็ก แล้วก็มองตามดวง... จะเลือกอ่านนิยายเรื่องที่ติดตามก่อนพอหมดแล้วไม่มีอะไรจะอ่านก็อ่านส่วนที่ยังไม่ได้อ่าน... บางทีเพื่อนได้มาจากลาอื่นก็เวียนกันอ่าน ใครจะเอาไปอ่านก็ได้ อ่านเสร็จแล้วก็ทิ้งนำไปสนใจจะเก็บ..."

ที่บีมเพื่อนมาคุยบ้างก็มี นวลนาง เพลย์บอย แล้วก็การ์ตูน บางทีก็พวกมวย บางเล่มก็อ่าน บางเล่มก็เปิดดูผ่าน ๆ ไป..."

4. นายชวน รวยรักษ์
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 25 ปี
 การศึกษา ป. 6
 ประสบการณ์ในทะเล 5 ปี
 สถานภาพ โสด

"ชื่อพวกการ์ตูนเล่มละบาท ประมาณ 10 เล่ม เป็นเรื่องตลกบ้างเรื่องผีบ้างปนกันไป อ่านหมดแล้วบางทีก็อ่านซ้ำ นอกนั้นก็บีมจากเพื่อนมีหลายอย่าง แต่ส่วนมากเป็นการ์ตูน และหนังสือบางกอก นวลนาง เพลย์บอย..."

5. นายสิทธิชัย บุญชูช่วย
 ตำแหน่ง คนอวน
 อายุ 22 ปี
 การศึกษา ป. 4
 ประสบการณ์ในทะเล 7 ปี
 สถานภาพ โสด

"ชื่อนิยายเล่มละ 10 บาท 3 เล่ม... ผมชอบอ่านนิยาย เพราะอ่านแล้วเพลินดีแต่ไม่ชอบพวกบางกอก ทานตะวัน ชี้เกียจติดตาม... อ่านจบแล้วใครจะเอาไปไหนก็เอาไป บางทีก็แลกกันอ่านกับเพื่อน เป็นพวกนิยาย หนังสือพิมพ์ การ์ตูน... ชอบหนังสือ คลก หนังสือโป๊ไม่ดู..."

6. นายสุพจน์ ฐานะการณ
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 18 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 5 ปี
สถานภาพ โสด

"หนังสือที่ซื้อลงเรือก็มี พวกการ์ตูน ตลาตคลก ขายหัวเราะ เล่มละ 10 บาท การ์ตูนเรื่องผี ๆ เล่มละบาทประมาณ 10 เล่ม... อ่านทุกวันว่าง ๆ ไม่ได้ทำอะไรก็จะเอามาอ่าน... อ่านหมดก็ขีมนเข้ามั่ง นั่งร้องเพลงเล่นกีตาร์ที่หัวเรือบ้าง นั่งเล่นไพ่กันบ้าง... ชอบหนังสือ คุณแล้วมันไม่เครียด... เรือวิ่งเข้าก็ดูหนังสือเอกซ์บอยครั้ง..."

7. นายวีระ สุนทรทิม
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 15 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 2 ปี
สถานภาพ โสด

"ซื้อบางกอก ทานตะวัน อย่างละเล่ม การ์ตูนเล่มละบาท 5-6 เล่ม มันดูดี ชอบอ่านด้วย ในบางกอกก็จะเลือกอ่านเฉพาะบางเรื่อง... บางทีก็ขีมนหนังสือการ์ตูนของเพื่อน... ว่าง ๆ ถ้าไม่อ่านหนังสือก็ตกปลา คุยกับเพื่อน บางครั้งก็เล่นไพ่ดัมมี่ เล่นเกมกด ตอนกลางคืนจะเปิดทีวีโอ ถ้าหนังสือสนุกก็จะดูจนจบ..."

8. นายวีระ แก้วรุ่ง
ตำแหน่ง คนอวน
อายุ 23 ปี
การศึกษา ป. 6
ประสบการณ์ในทะเล 3 ปี
สถานภาพ โสด

"เที่ยวนี้ผมซื้อมา 5 เล่ม มี บางกอก ทานตะวัน การ์ตูนชายหัวเราะ นวลนาง และนิยายเล่มละ 10 บาท... อ่านไปเรื่อย ๆ การ์ตูนเล่มละบาทก็ชอบ อ่านแต่ไม่เคยซื้อ เพราะในเรือมีเยอะ เพื่อนซื้อลงไปทุกเที่ยว เขาอ่านจบแล้ว เราก็ขอยืมต่อ..."

การใช้สื่อมวลชนของลูกเรือกลุ่มนี้ นอกจากเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน สร้างความบันเทิงให้ตัวเองแล้ว บางคนยังใช้สื่อมวลชนเพื่อต้องการได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปลูกเรือประมงโชคเบญจา 3 มิได้มีพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพียงเพื่อขจัดความเหงา หรือความวุ่นวายเท่านั้น แต่ลูกเรือบางส่วนมีรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมในด้านอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือ

1. ความต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ ลูกเรือใช้สื่อมวลชนเมื่อเกิดความรู้สึกเครียด เบื่อหน่าย และไม่สบายใจ เพื่อให้ลืมสภาพความเป็นจริงในชีวิตขณะนั้น
2. ความต้องการข่าวสารความรู้ ลูกเรือบางส่วนต้องการมีความรู้เท่าทันคนอื่น และเพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการยกระดับของตนเองเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น หรือเพื่อเตือนสติตนเองให้ระมัดระวังภัยสังคม
3. ความต้องการสร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจ และสถานภาพ ลูกเรือใช้สื่อมวลชนเพราะต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม โดยสามารถเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันได้ คุยในเรื่องเดียวกัน

4. ความต้องการกระตุ้นทางด้านกามารมณ์ ลูกเรือใช้สื่อมวลชนประเภทกระตุ้นทางกามารมณ์ในขณะที่เรือวิ่งกลับเข้าฝั่ง เพื่อใช้กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ เวลาถึงฝั่งจะได้ไปเที่ยวหญิงบริการได้อย่างสนุกสนานเหวี่ยง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย